

European Group on Tort Law

Principles of European Tort Law

TITLE I. Basic Norm

Chapter 1. Basic Norm

Art. 1:101. Basic norm

(1) A person to whom damage to another is legally attributed is liable to compensate that damage.

(2) Damage may be attributed in particular to the person

a) whose conduct constituting fault has caused it; or

b) whose abnormally dangerous activity has caused it; or

c) whose auxiliary has caused it within the scope of his functions.

TITLE II. General Conditions of Liability

Chapter 2. Damage

Art. 2:101. Recoverable damage

Damage requires material or immaterial harm to a legally protected interest.

Art. 2:102. Protected interests

(1) The scope of protection of an interest depends on its nature; the higher its value, the precision of its definition and its obviousness, the more extensive is its protection.

(2) Life, bodily or mental integrity, human dignity and liberty enjoy the most extensive protection.

(3) Extensive protection is granted to property rights, including those in intangible property.

(4) Protection of pure economic interests or contractual relationships may be more limited in scope. In such cases, due regard must be had especially to the proximity between the actor and the endangered person, or to the fact that the actor is aware of the fact that he will cause damage even though his interests are necessarily valued lower than those of the victim.

European Group on Tort Law

Αρχές του Ευρωπαϊκού Δικαίου των αδικοπραξιών

ΤΙΤΛΟΣ Ι. Βασικός κανόνας

Κεφάλαιο 1. Βασικός κανόνας

Άρθ. 1:101. Βασικός κανόνας

(1) Το πρόσωπο στο οποίο καταλογίζεται η πρόκληση ζημίας σε άλλον ευθύνεται προς αποκατάσταση αυτής της ζημίας.

(2) Ζημία μπορεί να καταλογισθεί ειδικότερα στο πρόσωπο εκείνο του οποίου

α) η υπαίτια συμπεριφορά έχει προκαλέσει τη ζημία ή

β) η ασυνήθιστα επικίνδυνη δραστηριότητα έχει προκαλέσει τη ζημία ή

γ) ο προστηθείς την έχει προκαλέσει τη ζημία κατά εκτέλεση των καθηκόντων του.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ. Γενικές προϋποθέσεις ευθύνης

Κεφάλαιο 2. Ζημία

Άρθ. 2:101. Αποκαταστατέα ζημία

Η ζημία προϋποθέτει περιουσιακή ή μη περιουσιακή βλάβη ενός εννόμως προστατευόμενου συμφέροντος.

Άρθ. 2:102. Προστατευόμενα συμφέροντα

(1) Η έκταση της προστασίας ενός συμφέροντος εξαρτάται από τη φύση του: όσο μεγαλύτερη η αξία του, η ακρίβεια του καθορισμού του και το πρόδηλό του τόσο ευρύτερη είναι και η προστασία του.

(2) Η ζωή, η σωματική ή πνευματική ακεραιότητα, η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια και η ελευθερία απολαμβάνουν της ευρύτερης προστασίας.

(3) Ευρεία προστασία παρέχεται στα περιουσιακά δικαιώματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα δικαιώματα στην άυλη περιουσία.

(4) Η προστασία των αμιγώς οικονομικών συμφερόντων ή των συμβατικών σχέσεων μπορεί να είναι περισσότερο περιορισμένη σε έκταση. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δέουσα προσοχή πρέπει ιδίως να δοθεί στην εγγύτητα της σχέσης μεταξύ του δράστη και του διακινδυνεύσαντος ατόμου ή στο γεγονός ότι ο δράστης έχει επίγνωση του γεγονότος ότι θα προκαλέσει ζημία αν και τα συμφέροντά του αναγκάως είναι μικρότερης αξίας από αυτά του θύματος.

(5) The scope of protection may also be affected by the nature of liability, so that an interest may receive more extensive protection against intentional harm than in other cases.

(6) In determining the scope of protection, the interests of the actor, especially in liberty of action and in exercising his rights, as well as public interests also have to be taken into consideration.

Art. 2:103. Legitimacy of damage

Losses relating to activities or sources which are regarded as illegitimate cannot be recovered.

Art. 2:104. Preventive expenses

Expenses incurred to prevent threatened damage amount to recoverable damage in so far as reasonably incurred.

Art. 2:105. Proof of damage

Damage must be proved according to normal procedural standards. The court may estimate the extent of damage where proof of the exact amount would be too difficult or too costly.

Chapter 3. Causation

Section 1. *Conditio sine qua non* and qualifications

Art. 3:101. *Conditio sine qua non*

An activity or conduct (hereafter: activity) is a cause of the victim's damage if, in the absence of the activity, the damage would not have occurred.

Art. 3:102. Concurrent causes

In case of multiple activities, where each of them alone would have caused the damage at the same time, each activity is regarded as a cause of the victim's damage.

Art. 3:103. Alternative causes

(1) In case of multiple activities, where each of them alone would have been sufficient to cause the damage, but it remains uncertain which one in fact caused it, each activity is regarded as a cause to the extent corresponding to the likelihood that it may have caused the victim's damage.

(5) Η έκταση της προστασίας μπορεί επίσης να επηρεάζεται από τη φύση της ευθύνης, έτσι ώστε ένα συμφέρον μπορεί να απολαμβάνει ευρύτερης προστασίας σε περίπτωση εκ προθέσεως προσβολών απ' ό,τι σε άλλες περιπτώσεις.

(6) Για τον καθορισμό της έκτασης της προστασίας, τα συμφέροντα του δράστη, ιδίως κατά την ελευθερία δράσης και την άσκηση των δικαιωμάτων του, όπως και τα δημόσια συμφέροντα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.

Άρθ. 2:103. Το νόμιμο της ζημίας

Ζημίες σχετιζόμενες με δραστηριότητες ή πηγές που θεωρούνται παράνομες δεν μπορούν να αποκατασταθούν.

Άρθ. 2:104. Δαπάνες προς πρόληψη της ζημίας

Δαπάνες προς πρόληψη απειλούμενης ζημίας αποκαθίστανται στο βαθμό που είναι εύλογες.

Άρθ. 2:105. Απόδειξη της ζημίας

Η ζημία πρέπει να αποδεικνύεται σύμφωνα με τους συνήθεις δικονομικούς κανόνες. Το δικαστήριο μπορεί να εκτιμήσει την έκταση της ζημίας όταν η απόδειξη του ακριβούς ποσού θα ήταν εξαιρετικά δύσκολη ή εξαιρετικά δαπανηρή.

Κεφάλαιο 3. Αιτιώδης σύνδεσμος

Ενότητα 1. Αναγκαίος όρος (*conditio sine qua non*) και διακρίσεις

Άρθ. 3:101. *Conditio sine qua non*

Μια δραστηριότητα ή συμπεριφορά (εφεξής δραστηριότητα) είναι η αιτία της ζημίας του θύματος αν, μη υπάρχουσας της δραστηριότητας αυτής, η ζημία δε θα επερχόταν.

Άρθ. 3:102. Συντρέχουσες αιτίες

Σε περίπτωση πλειόνων δραστηριοτήτων, από τις οποίες καθεμία μόνη της θα είχε προκαλέσει τη ζημία κατά τον ίδιο χρόνο, κάθε δραστηριότητα θεωρείται αιτία της ζημίας του θύματος.

Άρθ. 3:103. Διαζευκτικές αιτίες

(1) Σε περίπτωση πλειόνων δραστηριοτήτων, από τις οποίες καθεμία μόνη της θα αρκούσε για να προκαλέσει τη ζημία, αλλά παραμένει αβέβαιο ποια πράγματι την προκάλεσε, κάθε δραστηριότητα θεωρείται αιτία εάν είναι πιθανό να έχει προκαλέσει τη ζημία του θύματος.

(2) If, in case of multiple victims, it remains uncertain whether a particular victim's damage has been caused by an activity, while it is likely that it did not cause the damage of all victims, the activity is regarded as a cause of the damage suffered by all victims in proportion to the likelihood that it may have caused the damage of a particular victim.

Art. 3:104. Potential causes

(1) If an activity has definitely and irreversibly led the victim to suffer damage, a subsequent activity which alone would have caused the same damage is to be disregarded.

(2) A subsequent activity is nevertheless taken into consideration if it has led to additional or aggravated damage.

(3) If the first activity has caused continuing damage and the subsequent activity later on also would have caused it, both activities are regarded as a cause of that continuing damage from that time on.

Art. 3:105. Uncertain partial causation

In the case of multiple activities, when it is certain that none of them has caused the entire damage or any determinable part thereof, those that are likely to have [minimally] contributed to the damage are presumed to have caused equal shares thereof.

Art. 3:106. Uncertain causes within the victim's sphere

The victim has to bear his loss to the extent corresponding to the likelihood that it may have been caused by an activity, occurrence or other circumstance within his own sphere.

Section 2. Scope of Liability

Art. 3:201. Scope of Liability

Where an activity is a cause within the meaning of Section 1 of this Chapter, whether and to what extent damage may be attributed to a person depends on factors such as

(2) Αν, σε περίπτωση πλειόνων θυμάτων, παραμένει αβέβαιο αν ενός συγκεκριμένου θύματος η ζημία έχει προκληθεί από μια δραστηριότητα, ενώ είναι πιθανό η συγκεκριμένη δραστηριότητα να μην έχει προκαλέσει τη ζημία όλων των θυμάτων, η δραστηριότητα αυτή θεωρείται αιτία της ζημίας που έχουν υποστεί όλα τα θύματα ανάλογα με την πιθανότητα να έχει προκαλέσει τη ζημία ενός συγκεκριμένου θύματος.

Άρθ. 3:104. Επακολουθούσες αιτίες

(1) Αν μια δραστηριότητα έχει οριστικά και μη αναστρέψιμα προκαλέσει ζημία στο θύμα, επακολουθούσα δραστηριότητα η οποία αυτοτελώς θα μπορούσε να είχε προκαλέσει την ίδια ζημία δεν λαμβάνεται υπόψη.

(2) Επακολουθούσα δραστηριότητα λαμβάνεται υπόψη μόνο αν έχει οδηγήσει σε επιπρόσθετη ή επιταθείσα ζημία.

(3) Αν η πρώτη δραστηριότητα προκάλεσε συνεχιζόμενη ζημία την οποία θα είχε προκαλέσει επίσης και η επακολουθούσα δραστηριότητα, εφεξής και οι δύο δραστηριότητες θεωρούνται αιτίες αυτής της συνεχιζόμενης ζημίας.

Άρθ. 3:105. Αβέβαιη μερική αιτιότητα

Σε περίπτωση πλειόνων δραστηριοτήτων, όταν είναι βέβαιο ότι καμία από αυτές δεν προκάλεσε ολόκληρη τη ζημία ή κάποιο οριστό τμήμα της, αυτές που είναι πιθανόν να έχουν [ελάχιστα] συμβάλει στη ζημία τεκμαίρονται ότι έχουν προκαλέσει ίσα τμήματά της.

Άρθ. 3:106. Αβέβαιες αιτίες εντασσόμενες στη σφαίρα του θύματος

Το θύμα πρέπει να υπομείνει τη ζημία του στο βαθμό που ανταποκρίνεται στην πιθανότητα να έχει προκληθεί από δραστηριότητα, συμβάν ή άλλη περίπτωση που εντάσσεται στην δική του σφαίρα.

Ενότητα 2. Έκταση της ευθύνης

Άρθ. 3:201. Έκταση της ευθύνης

Όταν μια δραστηριότητα αποτελεί αιτία κατά την έννοια της ενότητας 1 αυτού του κεφαλαίου, το αν και σε ποια έκταση η ζημία μπορεί να καταλογισθεί σε ένα πρόσωπο εξαρτάται από παράγοντες όπως

a) the foreseeability of the damage to a reasonable person at the time of the activity, taking into account in particular the closeness in time or space between the damaging activity and its consequence, or the magnitude of the damage in relation to the normal consequences of such an activity;

b) the nature and the value of the protected interest (Article 2:102);

c) the basis of liability (Article 1:101);

d) the extent of the ordinary risks of life; and

e) the protective purpose of the rule that has been violated.

TITLE III. Bases of Liability

Chapter 4. Liability based on fault

Section 1. Conditions of liability based on fault

Art. 4:101. Fault

A person is liable on the basis of fault for intentional or negligent violation of the required standard of conduct.

Art. 4:102. Required standard of conduct

(1) The required standard of conduct is that of the reasonable person in the circumstances, and depends, in particular, on the nature and value of the protected interest involved, the dangerousness of the activity, the expertise to be expected of a person carrying it on, the foreseeability of the damage, the relationship of proximity or special reliance between those involved, as well as the availability and the costs of precautionary or alternative methods.

(2) The above standard may be adjusted when due to age, mental or physical disability or due to extraordinary circumstances the person cannot be expected to conform to it.

(3) Rules which prescribe or forbid certain conduct have to be considered when establishing the required standard of conduct.

Art. 4:103. Duty to protect others from damage

α) η προβλεψιμότητα της ζημίας από ένα λογικό άνθρωπο κατά τη στιγμή της δραστηριότητας, λαμβανομένων υπόψη συγκεκριμένα της χρονικής ή τοπικής εγγύτητας μεταξύ της ζημιογόνου δραστηριότητας και της συνέπειάς της, ή του μεγέθους της ζημίας σε σχέση με τις συνήθεις συνέπειες μιας τέτοιας δραστηριότητας·

β) η φύση και η αξία του προστατευόμενου συμφέροντος (άρθρο 2:102)·

γ) η βάση της ευθύνης (άρθρο 1:101)·

δ) η έκταση των συνήθων κινδύνων της ζωής· και

ε) ο προστατευτικός σκοπός του κανόνα που έχει παραβιασθεί.

ΤΙΤΛΟΣ III. Βάσεις ευθύνης

Κεφάλαιο 4. Ευθύνη βασιζόμενη σε υπαιτιότητα

Ενότητα 1. Προϋποθέσεις ευθύνης βασιζόμενης σε υπαιτιότητα

Άρθ. 4:101. Υπαιτιότητα

Ένα πρόσωπο ευθύνεται υποκειμενικά για την εκδόλου ή εξ αμελείας παράβαση του απαιτούμενου μέτρου συμπεριφοράς.

Άρθ. 4:102. Απαιτούμενο μέτρο συμπεριφοράς

(1) Το απαιτούμενο μέτρο συμπεριφοράς είναι αυτό του λογικού ανθρώπου στις περιστάσεις, και εξαρτάται, ιδιαίτερα, από τη φύση και την αξία του σχετικού προστατευόμενου συμφέροντος, την επικινδυνότητα της δραστηριότητας, τις ειδικές γνώσεις που αναμένονται από το πρόσωπο που τη διενεργεί, την προβλεψιμότητα της ζημίας, τη σχέση της εγγύτητας ή της ειδικής εμπιστοσύνης μεταξύ των εμπλεκόμενων, όπως επίσης και την διαθεσιμότητα και το κόστος προληπτικών ή εναλλακτικών μεθόδων.

(2) Το ως άνω μέτρο μπορεί να προσαρμοσθεί όταν λόγω ηλικίας, πνευματικής ή σωματικής ανικανότητας ή λόγω εξαιρετικών περιστάσεων δεν είναι δυνατόν να αναμένεται από το πρόσωπο να ανταποκριθεί σε αυτό.

(3) Κανόνες οι οποίοι επιτάσσουν ή απαγορεύουν ορισμένη συμπεριφορά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του απαιτούμενου μέτρου συμπεριφοράς.

Άρθ. 4:103. Καθήκον προστασίας άλλων από τη ζημία

A duty to act positively to protect others from damage may exist if law so provides, or if the actor creates or controls a dangerous situation, or when there is a special relationship between parties or when the seriousness of the harm on the one side and the ease of avoiding the damage on the other side point towards such a duty.

Section 2. Reversal of the burden of proving fault

Art. 4:201. Reversal of the burden of proving fault in general

(1) The burden of proving fault may be reversed in light of the gravity of the danger presented by the activity.

(2) The gravity of the danger is determined according to the seriousness of possible damage in such cases as well as the likelihood that such damage might actually occur.

Art. 4:202. Enterprise Liability

(1) A person pursuing a lasting enterprise for economic or professional purposes who uses auxiliaries or technical equipment is liable for any harm caused by a defect of such enterprise or of its output unless he proves that he has conformed to the required standard of conduct.

(2) „Defect“ is any deviation from standards that are reasonably to be expected from the enterprise or from its products or services.

Chapter 5. Strict liability

Art. 5:101. Abnormally dangerous activities

(1) A person who carries on an abnormally dangerous activity is strictly liable for damage characteristic to the risk presented by the activity and resulting from it.

(2) An activity is abnormally dangerous if

a) it creates a foreseeable and highly significant risk of damage even when all due care is exercised in its management and

b) it is not a matter of common usage.

Καθήκον θετικής ενέργειας προς προστασία άλλων από τη ζημία μπορεί να υπάρξει αν ο νόμος το προβλέπει, ή αν ο δράσας δημιουργεί ή ελέγχει μια επικίνδυνη κατάσταση, ή όταν υπάρχει ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των μερών ή όταν η σοβαρότητα της ζημίας από τη μια πλευρά και η ευχέρεια της αποφυγής της ζημίας από την άλλη υπαγορεύουν ένα τέτοιο καθήκον.

Ενότητα 2. Αναστροφή του βάρους απόδειξης της υπαιτιότητας

Άρθ. 4:201. Αναστροφή του βάρους απόδειξης της υπαιτιότητας γενικά

(1) Το βάρος απόδειξης της υπαιτιότητας μπορεί να αναστραφεί ενόψει της σοβαρότητας του κινδύνου που παρουσιάστηκε από τη δραστηριότητα.

(2) Η σοβαρότητα του κινδύνου προσδιορίζεται σύμφωνα με την σοβαρότητα πιθανής ζημίας σε τέτοιες περιπτώσεις όπως επίσης και με την πιθανότητα πραγματικής επέλευσης τέτοιας ζημίας.

Άρθ. 4:202. Ευθύνη επιχειρήσεων

(1) Πρόσωπο που ασκεί διαρκή επιχειρηματική δραστηριότητα για οικονομικούς ή επαγγελματικούς σκοπούς, το οποίο χρησιμοποιεί βοηθητικό προσωπικό ή τεχνικό εξοπλισμό ευθύνεται για κάθε ζημία που προκαλείται από ελάττωμα της δραστηριότητας αυτής ή από την παραγωγή της εκτός αν αποδείξει ότι έχει επιδείξει το απαιτούμενο μέτρο συμπεριφοράς.

(2) «Ελάττωμα» είναι κάθε απόκλιση από τα πρότυπα που ευλόγως αναμένονται από την επιχείρηση ή από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της.

Κεφάλαιο 5. Αντικειμενική ευθύνη

Άρθ. 5:101. Ασυνήθιστα επικίνδυνες δραστηριότητες

(1) Το πρόσωπο που διεξάγει μια ασυνήθιστα επικίνδυνη δραστηριότητα ευθύνεται αντικειμενικά για τη ζημία που είναι χαρακτηριστική του κινδύνου που προκαλείται από τη δραστηριότητα αυτή και επέρχεται ως συνέπεια της.

(2) Μια δραστηριότητα είναι ασυνήθιστα επικίνδυνη αν

α) δημιουργεί έναν προβλέψιμο και ιδιαίτερω σημαντικό κίνδυνο ζημίας ακόμα και όταν κάθε απαιτούμενη επιμέλεια καταβάλλεται κατά τη διαχείρισή της και

β) δεν αποτελεί ζήτημα κοινής πρακτικής/χρήσης.

(3) A risk of damage may be significant having regard to the seriousness or the likelihood of the damage.

(4) This Article does not apply to an activity which is specifically subjected to strict liability by any other provision of these Principles or any other national law or international convention.

Art. 5:102. Other strict liabilities

(1) National laws can provide for further categories of strict liability for dangerous activities even if the activity is not abnormally dangerous.

(2) Unless national law provides otherwise, additional categories of strict liability can be found by analogy to other sources of comparable risk of damage.

Chapter 6. Liability for others

Art. 6:101. Liability for minors or mentally disabled persons

A person in charge of another who is a minor or subject to mental disability is liable for damage caused by the other unless the person in charge shows that he has conformed to the required standard of conduct in supervision.

Art. 6:102. Liability for auxiliaries

(1) A person is liable for damage caused by his auxiliaries acting within the scope of their functions provided that they violated the required standard of conduct.

(2) An independent contractor is not regarded as an auxiliary for the purposes of this Article.

TITLE IV. Defences

Chapter 7. Defences in general

Art. 7:101. Defences based on justifications

(1) Liability can be excluded if and to the extent that the actor acted legitimately

a) in defence of his own protected interest against an unlawful attack (self-defence),

b) under necessity,

c) because the help of the authorities could not be obtained in time (self-help),

(3) Ο κίνδυνος ζημίας μπορεί να είναι σημαντικός αναφορικά με τη σοβαρότητα ή την πιθανότητα της ζημίας.

(4) Αυτό το άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δραστηριότητα για την οποία ειδικά προβλέπεται αντικειμενική ευθύνη σε οποιαδήποτε άλλη διάταξη αυτών των Αρχών ή σε οποιαδήποτε άλλη εθνική νομοθεσία ή διεθνή σύμβαση.

Αρθ. 5:102. Άλλες περιπτώσεις αντικειμενικής ευθύνης

(1) Εθνικοί νόμοι μπορούν να προβλέπουν περαιτέρω κατηγορίες αντικειμενικής ευθύνης για επικίνδυνες δραστηριότητες ακόμα και αν η δραστηριότητα δεν είναι ασυνήθιστα επικίνδυνη.

(2) Εκτός εάν εθνικός νόμος προβλέπει το αντίθετο, πρόσθετες κατηγορίες αντικειμενικής ευθύνης μπορούν να στοιχειοθετηθούν αναλογικά για άλλες πηγές συγκρίσιμου κινδύνου ζημίας.

Κεφάλαιο 6. Ευθύνη για άλλους

Αρθ. 6:101. Ευθύνη για ανηλίκους ή πνευματικώς ανίκανα πρόσωπα

Όποιος ασκεί την εποπτεία άλλου, ανηλίκου ή πνευματικώς ανίκανου, ευθύνεται για τη ζημία που προκλήθηκε από τον άλλο εκτός εάν ο επιβλέπων αποδείξει ότι ακολούθησε το απαιτούμενο μέτρο συμπεριφοράς κατά την επίβλεψη.

Αρθ. 6:102. Ευθύνη για τους προστηθέντες

(1) Όποιος χρησιμοποιεί προστηθέντες ευθύνεται για τη ζημία που προκλήθηκε από αυτούς ενεργώντας στα πλαίσια των καθηκόντων τους, εφόσον παραβίασαν το απαιτούμενο μέτρο συμπεριφοράς.

(2) Ο ανεξάρτητος εργολάβος δεν θεωρείται προστηθείς για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

ΤΙΤΛΟΣ IV. Αμυντικά μέσα

Κεφάλαιο 7. Αμυντικά μέσα γενικώς

Αρθ. 7:101. Αμυντικά μέσα βασιζόμενα σε δικαιολόγηση της συμπεριφοράς

(1) Η ευθύνη μπορεί να αποκλεισθεί αν και στο βαθμό που ο δράστης ενέργησε νόμιμα

α) προς υπεράσπιση ενός δικού του προστατευόμενου συμφέροντος απέναντι σε μια παράνομη επίθεση (άμυνα),

β) κάτω από ανάγκη,

γ) επειδή η βοήθεια από τις αρχές δεν μπορούσε να φτάσει έγκαιρα (αυτοδικία),

d) with the consent of the victim, or where the latter has assumed the risk of being harmed, or

e) by virtue of lawful authority, such as a licence.

(2) Whether liability is excluded depends upon the weight of these justifications on the one hand and the conditions of liability on the other.

(3) In extraordinary cases, liability may instead be reduced.

Art. 7:102. Defences against strict liability

(1) Strict liability can be excluded or reduced if the injury was caused by an unforeseeable and irresistible

a) force of nature (force majeure), or

b) conduct of a third party.

(2) Whether strict liability is excluded or reduced, and if so, to what extent, depends upon the weight of the external influence on the one hand and the scope of liability (Article 3:201) on the other.

(3) When reduced according to paragraph (1)(b), strict liability and any liability of the third party are solidary in accordance with Article 9:101 (1)(b).

Chapter 8. Contributory conduct or activity

Art. 8:101. Contributory conduct or activity of the victim

(1) Liability can be excluded or reduced to such extent as is considered just having regard to the victim's contributory fault and to any other matters which would be relevant to establish or reduce liability of the victim if he were the tortfeasor.

(2) Where damages are claimed with respect to the death of a person, his conduct or activity excludes or reduces liability according to para. 1.

(3) The contributory conduct or activity of an auxiliary of the victim excludes or reduces the damages recoverable by the latter according to para. 1.

TITLE V. Multiple Tortfeasors

Chapter 9. Multiple Tortfeasors

δ) με τη συναίνεση του θύματος, ή όταν το τελευταίο έχει αναλάβει τον κίνδυνο να υποστεί βλάβη, ή

ε) δυνάμει νόμιμης εξουσίας, όπως άδειας.

(2) Το αν η ευθύνη θα αποκλεισθεί εξαρτάται από το βάρος αυτών των αιτιολογήσεων από τη μια πλευρά και από τις προϋποθέσεις της ευθύνης από την άλλη.

(3) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ευθύνη μπορεί εναλλακτικά να περιοριστεί.

Άρθ. 7:102. Αμυντικά μέσα κατά της αντικειμενικής ευθύνης

(1) Η αντικειμενική ευθύνη μπορεί να αποκλεισθεί ή να περιοριστεί αν η ζημία προκλήθηκε από μία απρόβλεπτη και αναπόφευκτη

α) ανωτέρα βία (force majeure), ή

β) συμπεριφορά τρίτου προσώπου.

(2) Το αν η αντικειμενική ευθύνη θα αποκλεισθεί ή θα περιοριστεί, και αν ναι σε ποια έκταση, εξαρτάται από το βάρος της εξωτερικής επιρροής από τη μια πλευρά και την έκταση της ευθύνης (άρθρο 3:201) από την άλλη.

(3) Σε περίπτωση περιορισμού σύμφωνα με την παράγραφο (1)(β), η αντικειμενική ευθύνη και οποιαδήποτε ευθύνη του τρίτου προσώπου είναι εις ολόκληρον σύμφωνα με το άρθρο 9:101 (1)(β).

Κεφαλαίο 8. Συντρέχουσα δραστηριότητα ή συμπεριφορά

Άρθ. 8:101. Συντρέχουσα δραστηριότητα ή συμπεριφορά του θύματος

(1) Η ευθύνη μπορεί να αποκλεισθεί ή να περιοριστεί στο βαθμό που θεωρείται δίκαιο λαμβανομένων υπόψη του συντρέχοντος πταίσματος του θύματος και οποιωνδήποτε άλλων ζητημάτων σχετικών με την καθιέρωση ή τον περιορισμό της ευθύνης του θύματος αν ήταν αυτό ο ζημιώσας.

(2) Όταν αξιώνεται αποζημίωση αναφορικά με το θάνατο προσώπου, η συμπεριφορά ή η δραστηριότητά του αποκλείει ή περιορίζει την ευθύνη σύμφωνα με την παράγραφο 1.

(3) Η συντρέχουσα δραστηριότητα ή συμπεριφορά του προστηθέντος του θύματος αποκλείει ή περιορίζει την αποζημίωση του θύματος σύμφωνα με την παράγραφο 1.

ΤΙΤΛΟΣ V. Ζημία από περισσότερους

Κεφάλαιο 9. Ζημία από περισσότερους

Art 9:101 Solidary and several liability: relation between victim and multiple tortfeasors

(1) Liability is solidary where the whole or a distinct part of the damage suffered by the victim is attributable to two or more persons. Liability is solidary where:

a) a person knowingly participates in or instigates or encourages wrongdoing by others which causes damage to the victim; or

b) one person's independent behaviour or activity causes damage to the victim and the same damage is also attributable to another person.

c) a person is responsible for damage caused by an auxiliary in circumstances where the auxiliary is also liable.

(2) Where persons are subject to solidary liability, the victim may claim full compensation from any one or more of them, provided that the victim may not recover more than the full amount of the damage suffered by him.

(3) Damage is the same damage for the purposes of paragraph (1)(b) above when there is no reasonable basis for attributing only part of it to each of a number of persons liable to the victim. For this purpose it is for the person asserting that the damage is not the same to show that it is not. Where there is such a basis, liability is several, that is to say, each person is liable to the victim only for the part of the damage attributable to him.

Art 9:102 Relation between persons subject to solidary liability

(1) A person subject to solidary liability may recover a contribution from any other person liable to the victim in respect of the same damage. This right is without prejudice to any contract between them determining the allocation of the loss or to any statutory provision or to any right to recover by reason of subrogation [cessio legis] or on the basis of unjust enrichment.

Άρθ. 9:101. Εις ολόκληρον και διαιρετή ευθύνη: σχέση μεταξύ θύματος και περισσότερων ζημιωσάντων

(1) Η ευθύνη είναι εις ολόκληρον όταν ολόκληρη ή ένα διακριτό μέρος της ζημίας που έχει υποστεί το θύμα μπορεί να καταλογισθεί σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα. Η ευθύνη είναι εις ολόκληρον όταν:

α) ένα πρόσωπο εν γνώσει του συμμετέχει ή υποκινεί ή παροτρύνει την τέλεση αδικοπραξίας από άλλους η οποία προκαλεί ζημία στο θύμα ή

β) η ανεξάρτητη συμπεριφορά ή δραστηριότητα ενός προσώπου προκαλεί ζημία στο θύμα και η ίδια ζημία μπορεί επίσης να καταλογισθεί και σε άλλο πρόσωπο.

γ) ένα πρόσωπο ευθύνεται για τη ζημία που προκλήθηκε από τον προστηθέντα σε συνθήκες που καθιστούν και τον προστηθέντα επίσης υπεύθυνο.

(2) Όταν περισσότεροι υπέχουν ευθύνη εις ολόκληρον, το θύμα μπορεί να απαιτήσει πλήρη αποζημίωση από οποιονδήποτε ή οποιουσδήποτε από αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι το θύμα δεν μπορεί να λάβει περισσότερα από το συνολικό ποσό της ζημίας που υπέστη.

(3) Η ζημία είναι η ίδια ζημία για τους σκοπούς της παραγράφου (1)(β) ανωτέρω όταν δεν υπάρχει λογική βάση προς καταλογισμό μόνο μέρους της σε καθένα από τα ευθυνόμενα απέναντι στο θύμα πρόσωπα. Για το σκοπό αυτό το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι η ζημία δεν είναι η ίδια οφείλει να αποδείξει ότι δεν είναι. Όταν υπάρχει τέτοια βάση, η ευθύνη είναι διαιρετή, δηλαδή κάθε πρόσωπο ευθύνεται απέναντι στο θύμα μόνο για το μέρος της ζημίας που καταλογίζεται σε αυτό.

Άρθ. 9:102. Σχέση μεταξύ των προσώπων που ευθύνονται εις ολόκληρον

(1) Πρόσωπο που ευθύνεται εις ολόκληρον έχει δικαίωμα αναγωγής έναντι οποιουδήποτε άλλου προσώπου που ευθύνεται απέναντι στο θύμα αναφορικά με την ίδια ζημία. Αυτό το δικαίωμα δεν επηρεάζει οποιαδήποτε μεταξύ τους σύμβαση η οποία προσδιορίζει την κατανομή της ζημίας ή οποιαδήποτε νομοθετική διάταξη ή οποιοδήποτε δικαίωμα αναγωγής δυνάμει υποκατάστασης [cessio legis] ή βάσει του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

(2) Subject to paragraph (3) of this Article, the amount of the contribution shall be what is considered just in the light of the relative responsibility for the damage of the persons liable, having regard to their respective degrees of fault and to any other matters which are relevant to establish or reduce their liability. A contribution may amount to full indemnification. If it is not possible to determine the relative responsibility of the persons liable they are to be treated as equally responsible.

(3) Where a person is liable for damage done by an auxiliary under Article 9:101 he is to be treated as bearing the entire share of the responsibility attributable to the auxiliary for the purposes of contribution between him and any tortfeasor other than the auxiliary.

(4) The obligation to make contribution is several, that is to say, the person subject to it is liable only for his apportioned share of responsibility for the damage under this Article; but where it is not possible to enforce a judgment for contribution against one person liable his share is to be reallocated among the other persons liable in proportion to their responsibility.

TITLE VI. Remedies

Chapter 10. Damages

Section 1. Damages in general

Art. 10:101. Nature and purpose of damages

Damages are a money payment to compensate the victim, that is to say, to restore him, so far as money can, to the position he would have been in if the wrong complained of had not been committed. Damages also serve the aim of preventing harm.

Art. 10:102. Lump sum or periodical payments

Damages are awarded in a lump sum or as periodical payments as appropriate with particular regard to the interests of the victim.

Art. 10:103. Benefits gained through the damaging event

(2) Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου (3) του παρόντος άρθρου, το ποσό της αναγωγής θα είναι ό,τι θεωρείται δίκαιο ενόψει της σχετικής ευθύνης για τη ζημία των προσώπων που ευθύνονται, ανάλογα με το βαθμό υπαίσματος του καθενός και λαμβανομένων υπόψη και οποιωνδήποτε άλλων ζητημάτων σχετικών με την καθιέρωση ή τον περιορισμό της ευθύνης τους. Η αναγωγή μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη ικανοποίηση. Αν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η σχετική ευθύνη των προσώπων που ευθύνονται, όλοι θεωρούνται υπεύθυνοι κατά ίσα μέρη.

(3) Όταν ένα πρόσωπο ευθύνεται για τη ζημία που προκλήθηκε από τον προστηθέντα κατά το άρθρο 9:101, θεωρείται ότι φέρει όλο το μέρος της ευθύνης που αποδίδεται στον προστηθέντα για τους σκοπούς της αναγωγής μεταξύ αυτού και οποιουδήποτε ζημιώσαντος άλλου από τον προστηθέντα.

(4) Η υποχρέωση συμμετοχής στην αποζημίωση είναι διαιρετή, δηλαδή το πρόσωπο που υπόκειται σε αυτή ευθύνεται μόνο για το μέρος της ευθύνης ως προς τη ζημία που του αναλογεί σύμφωνα με αυτό το άρθρο, αλλά όταν δεν είναι δυνατόν να εκτελεστεί η απόφαση για συμμετοχή στην αποζημίωση κατά ενός προσώπου που ευθύνεται, το μερίδιό του επιμερίζεται μεταξύ των υπόλοιπων προσώπων που ευθύνονται αναλόγως της ευθύνης τους.

ΤΙΤΛΟΣ VI. Ένδικα βοηθήματα

Κεφάλαιο 10. Αποζημίωση

Ενότητα 1. Αποζημίωση γενικά

Άρθ. 10:101. Φύση και σκοπός της αποζημίωσης

Η αποζημίωση είναι χρηματική καταβολή προς επανόρθωση της ζημίας του θύματος, δηλαδή προς αποκατάστασή του, στο βαθμό στον οποίο τα χρήματα μπορούν, στη θέση που θα βρισκόταν αν η αδικοπραξία δεν είχε τελεστεί. Η αποζημίωση επίσης στοχεύει στην πρόληψη της ζημίας.

Άρθ. 10:102. Εφάπαξ ποσό ή περιοδικές καταβολές

Η αποζημίωση επιδικάζεται σε εφάπαξ ποσό ή σε περιοδικές καταβολές, όπως αρμόζει λαμβανομένου ιδιαίτερας υπόψη του συμφέροντος του θύματος.

Άρθ. 10:103. Οφέλη που αποκομίζονται από το ζημιογόνο γεγονός

When determining the amount of damages benefits which the injured party gains through the damaging event are to be taken into account unless this cannot be reconciled with the purpose of the benefit.

Art. 10:104. Restoration in kind

Instead of damages, restoration in kind can be claimed by the injured party as far as it is possible and not too burdensome to the other party.

Section 2. Pecuniary damage

Art. 10:201. Nature and determination of pecuniary damage

Recoverable pecuniary damage is a diminution of the victim's patrimony caused by the damaging event. Such damage is generally determined as concretely as possible but it may be determined abstractly when appropriate, for example by reference to a market value.

Art. 10:202. Personal injury and death

(1) In the case of personal injury, which includes injury to bodily health and to mental health amounting to a recognised illness, pecuniary damage includes loss of income, impairment of earning capacity (even if unaccompanied by any loss of income) and reasonable expenses, such as the cost of medical care.

(2) In the case of death, persons such as family members whom the deceased maintained or would have maintained if death had not occurred are treated as having suffered recoverable damage to the extent of loss of that support.

Art. 10:203. Loss, destruction and damage of things

(1) Where a thing is lost, destroyed or damaged, the basic measure of damages is the value of the thing or the diminution in its value and for this purpose it is irrelevant whether the victim intends to replace or repair the thing. However, if the victim has replaced or repaired it (or will do so), he may recover the higher expenditure thereby incurred if it is reasonable to do so.

(2) Damages may also be awarded for loss of use of the thing, including consequential losses such as loss of business.

Κατά τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημίωσης οφέλη που ο ζημιωθείς αποκομίζει μέσω του ζημιογόνου γεγονότος λαμβάνονται υπόψη εκτός εάν αυτό δεν μπορεί να συμβιβαστεί με το σκοπό του οφέλους.

Άρθ. 10:104. Αποκατάσταση σε είδος

Αντί για αποζημίωση, αποκατάσταση σε είδος μπορεί να ζητηθεί από τον ζημιωθέντα στο βαθμό που είναι δυνατή και εάν δεν είναι ιδιαίτερος επαχθής για το άλλο μέρος.

Ενότητα 2. Περιουσιακή ζημία

Άρθ. 10:201. Φύση και καθορισμός της περιουσιακής ζημίας

Αποκαταστατέα περιουσιακή ζημία συνιστά η μείωση της περιουσίας του θύματος που προκλήθηκε από το ζημιογόνο γεγονός. Αυτή η ζημία γενικά προσδιορίζεται όσο το δυνατόν περισσότερο συγκεκριμένα, αλλά δυνατόν να προσδιοριστεί αφηρημένα όταν αρμόζει, π. χ. με αναφορά στην τιμή της αγοράς.

Άρθ. 10:202. Σωματική βλάβη και θάνατος

(1) Σε περίπτωση σωματικής βλάβης, η οποία περιλαμβάνει βλάβη στη σωματική υγεία και στην πνευματική υγεία που καταλήγει σε γνωστή ασθένεια, η περιουσιακή ζημία περιλαμβάνει απώλεια εισοδήματος, μείωση της ικανότητας επίτευξης κέρδους (ακόμα και αν δεν συνοδεύεται από απώλεια εισοδήματος) και εύλογες δαπάνες, περιλαμβανομένων των δαπανών ιατρικής περίθαλψης.

(2) Σε περίπτωση θανάτου, πρόσωπα όπως τα μέλη της οικογένειας τα οποία ο αποθανών διέτρεφε ή θα διέτρεφε αν ο θάνατος δεν είχε επέλθει, αντιμετωπίζονται ως έχοντα υποστεί αποκαταστατέα ζημία στην έκταση της απώλειας αυτής της διατροφής.

Άρθ. 10:203. Απώλεια, καταστροφή και βλάβη πραγμάτων

(1) Όταν ένα πράγμα απόλλυται, καταστρέφεται ή βλάπτεται, το βασικό μέτρο της αποζημίωσης είναι η αξία του πράγματος ή η μείωση της αξίας του και για το σκοπό αυτό είναι αδιάφορο αν το θύμα σκοπεύει να αντικαταστήσει ή να επιδιορθώσει το πράγμα. Πάντως, αν το θύμα έχει αντικαταστήσει ή έχει επιδιορθώσει το πράγμα (ή αν θα το αντικαταστήσει ή θα το επιδιορθώσει), μπορεί να λάβει την υψηλότερη δαπάνη στην οποία έχει υποβληθεί ή θα υποβληθεί αν αυτό είναι εύλογο.

(2) Αποζημίωση μπορεί επίσης να επιδικαστεί για την απώλεια της χρήσης του πράγματος, συμπεριλαμβανομένων και περαιτέρω ζημιών όπως της απώλειας εργασίας.

Section 3. Non-pecuniary damage**Art. 10:301. Non-pecuniary damage**

(1) Considering the scope of its protection (Article 2:102), the violation of an interest may justify compensation of non-pecuniary damage. This is the case in particular where the victim has suffered personal injury; or injury to human dignity, liberty, or other personality rights. Non-pecuniary damage can also be the subject of compensation for persons having a close relationship with a victim suffering a fatal or very serious non-fatal injury.

(2) In general, in the assessment of such damages, all circumstances of the case, including the gravity, duration and consequences of the grievance, have to be taken into account. The degree of the tortfeasor's fault is to be taken into account only where it significantly contributes to the grievance of the victim.

(3) In cases of personal injury, non-pecuniary damage corresponds to the suffering of the victim and the impairment of his bodily or mental health. In assessing damages (including damages for persons having a close relationship to deceased or seriously injured victims) similar sums should be awarded for objectively similar losses.

Section 4. Reduction of damages**Art. 10:401. Reduction of damages**

In an exceptional case, if in light of the financial situation of the parties full compensation would be an oppressive burden to the defendant, damages may be reduced. In deciding whether to do so, the basis of liability (Article 1:101), the scope of protection of the interest (Article 2:102) and the magnitude of the damage have to be taken into account in particular.

Ενότητα 3. Μη περιουσιακή ζημία**Άρθ. 10:301. Μη περιουσιακή ζημία**

(1) Λαμβάνοντας υπόψη την έκταση της προστασίας του (άρθρο 2:102), η προσβολή ενός συμφέροντος μπορεί να δικαιολογεί αποκατάσταση της μη περιουσιακής ζημίας. Αυτό ειδικά συμβαίνει όταν το θύμα έχει υποστεί σωματική βλάβη ή προσβολή στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ελευθερία ή σε άλλα δικαιώματα της προσωπικότητας. Μη περιουσιακή ζημία μπορεί επίσης να είναι το αντικείμενο της αποζημίωσης των προσώπων που έχουν στενή σχέση με το θύμα θανατηφόρας ή πολύ σοβαρής μη θανατηφόρας σωματικής βλάβης.

(2) Γενικά, κατά την αποτίμηση τέτοιας αποζημίωσης, όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων της βαρύτητας, της χρονικής διάρκειας και συνεπειών της στενοχώριας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Ο βαθμός της υπαιτιότητας του ζημιώσαντος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο όταν έχει ουσιωδώς συντελέσει στην στενοχώρια του θύματος.

(3) Σε περιπτώσεις σωματικής βλάβης, η μη περιουσιακή ζημία αντιστοιχεί στον πόνο του θύματος και στη βλάβη της σωματικής ή πνευματικής του υγείας. Για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης (συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης των προσώπων που έχουν στενή σχέση με θανόντες ή σοβαρά βλαβέντες) παρόμοια ποσά πρέπει να επιδικάζονται για αντικειμενικά παρόμοιες απώλειες.

Ενότητα 4. Μείωση της αποζημίωσης**Άρθ. 10:401. Μείωση της αποζημίωσης**

Σε εξαιρετική περίπτωση, αν ενόψει της οικονομικής κατάστασης των μερών η πλήρης αποζημίωση θα αποτελούσε καταπιεστικό βάρος για τον εναγόμενο, η αποζημίωση μπορεί να μειωθεί. Για να αποφασιστεί αν η αποζημίωση θα μειωθεί, η βάση της ευθύνης (άρθρο 1:101), η έκταση της προστασίας του συμφέροντος (άρθρο 2:102) και το μέγεθος της ζημίας πρέπει να λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη.